

**6** minutter og 18 sekunder tog det i gennemsnit brandvæsenet at nå frem til skadesstedet i Region Hovedstaden i 2011

**12** minutter skal borgerne i Brønderslev Kommune og Thisted Kommune i gennemsnit vente på hjælp

Kilde: Beredskabsstyrelsen



**DATA.** Ekstra midler til Danmarks Statistik er en god investering, fordi datagrundlaget er nødvendigt for at kunne udpege de mest omkostningseffektive veje til at nå de ambitiøse mål inden for klima-, miljø- og energipolitikken. Arkivfoto: Jesper Nørgaard Sørensen

# Klima. Færre data fører til dårligere beslutninger

**Danmarks Statistik har færre midler til rådighed. Konsekvensen er, at systematisk data på klima-, energi- og miljøområdet i høj grad er nedprioriteret. Men dermed mangler vi et oplyst grundlag at træffe beslutninger på.**

## ANALYSE

Danmark har efter en pause i årene efter årtusindskiftet atter fået en særdeles ambitiøs klima-, energi- og miljøpolitik. Ifølge regeringsgrundlaget skal Danmark være fossilfrit i 2050, forureningen fra transportsektoren skal nedbringes, naturens mangfoldighed skal bevares og udvikles på bæredygtig vis, EU's vandrammedirektiv og Natura 2000-direktiver skal implementeres, og landbruget skal udvikle sig bæ-



JENS HAUCH

redygtigt. Problemet er bare, at den systematiske tilvejebringelse af data på klima-, energi- og miljøområdet løbende er blevet forringet igennem de seneste 15 år. Det betyder, at vidensgrundlaget bag klima-, energi- og miljøpolitikken er langt ringere nu end tidligere.

DANMARKS STATISTIK indsamler og bearbejder data på klima-, energi- og miljøområdet og stiller dem på systematisk vis til rådighed for forskere, politikere, interessenter og almindeligt interesserede borgere. Denne indsamling og bearbejdning af data er afgørende for, at politiske beslutninger kan træffes på et oplyst grundlag. Forskere og andre kan vurdere, om beslutningerne er hensigtsmæssige, og hvilke effekter der kan forventes. Efterfølgende kan konsekvenserne af den førte politik evalueres; står byrderne mål med gevinsten, og er indsatsen omkostningseffektiv?

Danmarks Statistiks indsamling af data på klima-, energi- og miljøområdet er dog blevet reduceret kraftigt siden 1995. I 1995 blev der i alt offentliggjort knap 100 dataserier inden for areal, energi, landbrug, miljøkriminalitet, miljøøkonomi, råstofudvinding, skovbrug, trafik og vand. I 2010 blev der produceret under

20 dataserier, og der produceres ikke længere nogen serier inden for miljøkriminalitet, miljøøkonomi, trafik, og vand. Alt i alt produceres 83 pct. færre serier i 2010 end i 1995.

Det betyder f.eks., at Danmarks Statistik ikke længere offentliggør detaljerede data for de enkelte branchers luftemissioner. Branchernes belastning af miljø- og energi-afgifter opgøres ikke, ligesom f.eks. udgifter til spildevand, vandforsyning og affald ikke længere opgøres. Der er som hovedregel ikke andre institutioner, der har overtaget statistikproduktionen.

ET EKSEMPEL PÅ konsekvensen er, at der nu ikke længere er et opdateret grundlag, der muliggør en vurdering af, hvorledes højere grønne afgifter vil belaste forskellige erhverv, og hvorledes f.eks. den økonomiske aktivitet og udlednin-

gen af luftemission vil blive påvirket heraf. Dermed kan politikere og forskere ikke længere vurdere, om et tiltag betyder, at miljømålsætningerne nås, eller om miljøgevinsterne står mål med omkostningerne.

Nogle af de serier, der ikke længere produceres, er måske forældede og kan derfor med rette udgå. Men det gælder bestemt ikke alle. Og samtidig opstår der nye behov og muligheder for at opføre nye relevante serier.

RÅDATA OG TIL en vis grad behandlede data for en del af de forsvundne serier findes rundt omkring i systemet, f.eks. i Energistyrelsen, Miljøstyrelsen eller i forskningsprojekter. Problemet er bare, at de ofte ikke er tilgængelige på systematisk vis. Derudover er der et væsentligt arbejde forbundet med at kvalitetssikre disse rådata og bringe dem på en form, der f.eks. er konsistent med den økonomiske statistik. De ansatte i Danmarks Statistik er eksperter i den slags arbejde, og når en serie er offentliggjort af Danmarks Statistik, har den dermed fået et kvalitetsstempel. Det er altså ikke nødvendigvis indsamlingen af rådata, der mangler, men systematiseringen og fejlfindingen, der finder sted i Danmarks

Statistik, samt en enstrengt brugeradgang.

Men hvorfor producerer Danmarks Statistik ikke længere serierne? Forklaringen ser ud til at være simpel: Danmarks Statistik er ligesom resten af den statslige sektor underlagt løbende besparelser. Samtidig er Danmarks Statistik kun lovgivningsmæssigt forpligtet til at producere statistik på visse områder som f.eks. nationalregnskab og arbejdsmarked. De er derimod ikke forpligtet til at producere statistik på klima-, miljø- og energiområdet, hvorfor nedskæringerne sker der først. Konsekvensen er en utilstrækkelig produktion af statistik på klima-, energi- og miljøområdet, hvor Danmark ellers er et af de mest ambitiøse lande.

Nye initiativer er på vej. F.eks. stiller EU stadig flere krav til, at medlemslandene leverer en minimumsproduktion af klima-, energi- og miljøstatistikker. Det kan betyde, at produktionen af nogle af statistikkerne genoptages, men der kan gå ganske mange år, før der bliver offentligt tilgængelige. Og endnu flere år før, serierne er lange nok til, at udviklingen over tid kan vurderes.

Løsningen ligger lige for: Danmarks Statistik bør lovgivningsmæssigt forplig-

tes til en systematisk indsamling og bearbejdning af data på klima-, miljø- og energiområdet, således at statistikproduktionen atter kan modsvarer de ambitiøse politiske målsætninger på området. Samtidig bør man så vidt muligt føre serierne tilbage i tid, så det hul, der er opstået i serierne over de seneste 15 år, kan stoppes, og de lange serier reetableres.

Danmarks Statistik vil – formentlig med rimelighed – mene, at den omfattende statistikproduktion ikke kan genoptages inden for det nuværende budget. De midler bør de få. Det er en god investering, fordi datagrundlaget er nødvendigt, hvis vi skal kunne udpege de mest omkostningseffektive veje til at nå de ambitiøse mål inden for klima-, miljø- og energipolitikken.

MAN KAN IKKE klandre den nuværende regering for en udvikling, der er pågået, længe inden den tiltrådte. Men det er den nuværende regerings ansvar hurtigst muligt at rette op på fortidens synder og sikre en tilstrækkelig statistikproduktion.

analyse@pol.dk

Jens Hauch er cheføkonom i Kraka – Danmarks uafhængige tænketank.

## ... Lad os ikke forråde læreruddannelsen

NIELS FRANK  
Jeg har ladet mig fortælle

dende samfund' fra 2004 handler sidste afsnit under titlen 'Dannelsens uomgængelighed' om dannelse i et moderne videnssamfund.

FORHOLDER Peter Kemp sig så til denne position, denne sidestilling af empirisk og normativ pædagogisk forskning? Nej. Tilsyneladende er han ikke interesseret i den saglige diskussion, som filosofien jo ellers skulle være særlig egnet til at indgå i. I stedet manipulerer han mig over i en absurd position, som han så bekvemt kan rette skytset imod. I fodboldsprog ville man sige, at han ikke går efter bolden, men efter manden.

Hvordan gør han det? Her er det, vi må køre filmen langsomt. Når jeg skriver: »Pædagogik skal først og fremmest skabe grundlag for undervisning, der virker – men som naturligvis virker i en bestemt henseende, som skal indkredses og løbende genforhandles i en diskussion om almen dannelse«, så gengiver Kemp alene første del af citatet fra min kronik, ikke den anden. Er det 'sobert'? Er det 'ærlig tale'? Nej, det er citatfusk.

Det samme er tilfældet, når han skriver, at jeg »måtte forlade DPU«. Jeg stoppede som dekan ligesom syv andre dekaner, da Aarhus Universitets rektorat nedlagde ni gamle fakulteter og oprettede fire nye.

Men denne usandhed har Kemp efterhånden gentaget så tit, at han vel håber, at den opfattes som sandhed. Og når han gør mig delagtig i den påståede nedlæggelse af faget KLM (kristendom/livsoplysning/medborgerskab), er det vel bare for at få sin konspiratoriske kabale til at gå op, for jeg har intet haft at gøre med det

Vi bør skabe en forskningsbaseret læreruddannelse, for forskningsinddragelse er en afgørende forudsætning for at løfte læreruddannelsens faglige kvalitet

med at tage stilling til – og hvor forskeres rolle gerne skulle være at bidrage med overvejelser, synspunkter og debatter, der er præget af en fagligt forsvarlig omgang med dokumentation. Lad os derfor se nærmere på, hvad der er dokumentation for.

DET ER dokumenteret, så ingen kan være i tvivl, at en af de afgørende forudsætninger for at sikre fremtidens velfærdssamfund økonomisk, demokratisk og menneskeligt er at fastholde og udvikle et velfungerende uddannelsessystem. Det handler ikke om økonomi eller dannelse, konkurrenceevne eller demokrati, men om alle disse faktorer i fællesskab.

Det er ligeledes dokumenteret, at den afgørende forudsætning for et velfungerende uddannelsessystem er dygtige og veluddannede lærere. Det betyder blandt andet, at læreruddannelsen skal være i topklasse, og at der løbende bør tilbydes

aktuelle arbejde vedrørende læreruddannelsen. Derfor er konklusionen, at Peter Kemp gør sig skyld i usaglige personangreb. Det er alvorligt nok. Men endnu mere alvorligt er det, hvis han med sådanne angreb skulle få held til at true folkeskolens fremtid. Den fremtid, danske politikere i disse uger er i fuld gang med at bygge op – og hvor forskeres rolle gerne skulle være at bidrage med overvejelser, synspunkter og debatter, der er præget af en fagligt forsvarlig omgang med dokumentation. Lad os derfor se nærmere på, hvad der er dokumentation for.

Endelig viser erfaringer, at en afgørende forudsætning for, at uddannelsessystemet udvikler sig hensigtsmæssigt, er, at der er en politisk vilje til at prioritere uddannelse som samfundsmæssig ressource. Uddannelse bør betragtes som en samfundsmæssig investering, ikke som en omkostning. Mange af de lande, som har løst deres uddannelsessystemer til verdensklasse, har været kendetegnet af en politisk vilje til at gennemføre et sådant løft. Når der f.eks. er sket et løft af folkeskolen i Ontario, Canada, skyldes det, at de siden 2004 har arbejdet målrettet med at styrke lærernes og skolernes kapacitet med særligt fokus på lærernes og skoleledernes faglige og pædagogiske kompetencer.

Netop derfor må man se med bekymring på situationen i Danmark. Mange aspekter kunne trækkes frem, men her vil jeg alene hæfte mig ved det, som den aktuelle debat drejer sig om: at læreruddannelsen ikke er god nok. Derfor er det godt, at der netop nu forhandles om en ny, revideret læreruddannelse. Men man må ikke glemme, at udfordringen ikke alene ligger i læreruddannelsens indhold og struktur, men også i dens institutionelle forudsætninger. For det første er læreruddannelsen ikke forskningsbaseret. Herved adskiller Danmark sig fra næsten alle lande, som vi ellers plejer at sammenligne os med. For det andet lider

læreruddannelsen under institutionelle problemer. Det er veldokumenteret, at denne nøgleuddannelse er karakteriseret ved, at der er for få timer, blandt andet fordi den udbydes af professionshøjskoler, der har været igennem kolossale, ikke-finansierede fusionsomlægninger.

DETTE SKAL der gøres noget ved.

Første skridt er at undersøge indholdet i den nuværende læreruddannelse for at se, om noget kan gøres bedre. Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning udgav for et par år siden en undersøgelse af 70 forskningsrapporter om lærerkompetencer, der gør en forskel. Undersøgelsen påviser, at den dygtige lærer skal kunne lede undervisningen, dvs. varetage klasserumsledelse, at han/hun skal kunne skabe tillidsfulde relationer mellem elever og lærer og indbyrdes mellem elever og at han/hun skal kende og formidle sit fag godt, dvs. besidde fagdidaktiske kompetencer. Derfor er det prisværdigt, at følgegruppen pegede på disse aspekter, og at regeringens udspil sikrer et større fokus på pædagogik og lærerfaglighed og på en sikring af, at lærerne alt andet lige får det, der i gamle dage hed linjefagsuddannelse i tre fag.

Pointen er, at dette ikke betyder, at man siger nej til eller begrænser den almene dannelse. Tværtimod. Ikke mindst i et moderne samfund er det centralt at være fælles om demokratisk dannelse. Det kan folkeskolen bidrage til gennem sit faglige indhold og gennem at fastholde sin position som det sted, hvor alle slags børn fra alle samfundets lag mødes og lærer at 'danne samfund'. Det kan lærerne blandt andet bidrage til med deres

Peter Kemp vil så gerne være en ædel filosof. I realiteten er han en gadedreng

reflekterede samvirke med eleverne som det gode eksempel. Men det kan de også gøre gennem det indhold, de giver fagene, for almindelse og fag hanger sammen.

I den forbindelse er det vigtigt, at almindelse ikke alene knytter sig til fag som dansk og historie, men at den også knytter sig til de naturvidenskabelige fag. Det fremhævede jeg i en kronik for et par år siden om naturfagsdidaktik, hvor udgangspunktet blev taget i H.C. Ørstedes ideal om den naturvidenskabelige almene dannelse. Det betyder, at almindelse ikke bør isoleres i et fag som KLM, men bør integreres i de øvrige fag. Konsekvensen er, at den beskrivelse, man giver af de enkelte fag i forslaget til ny læreruddannelse, er vigtig, og at det er vigtigt at udarbejde klare mål for det nye fag om pædagogik og lærerfaglighed. I alle disse fag skal almindelse være et tydeligt element.

Så meget om indholdet af den nye læreruddannelse. Jeg synes, at det udspil, vi har set, er løfterigt, og jeg glæder mig til at se, hvordan det 'files til' i de pågående forhandlinger.

VI BØR SKABE en forskningsbaseret læreruddannelse, for forskningsinddragelse er en afgørende forudsætning for at løfte

læreruddannelsens faglige kvalitet. For det første sikrer det, at de studerende er opdateret med den nyeste forskning. For det andet sikrer det, at når de studerende kommer ud i folkeskolen, er de vant til og uddannet til at bruge forskningsresultater i deres undervisning. Og for det tredje er forskningsinddragelse forudsætningen for, at professionshøjskolerne hele tiden kan udvikle kvaliteten af læreruddannelsen.

Dette løft sker ikke fra den ene dag til den anden, men kunne ske via en kapacitetsopbygning baseret på et forpligtende gensidigt samarbejde mellem universiteter og professionshøjskoler. Jeg har forstået, at man ikke vil sætte årstal på, hvornår rygning skal være afskaffet i Danmark. Men måske skulle man sætte årstal på, hvornår og ud fra hvilke kriterier professionshøjskolerne skal have forskningsret – dette burde være en del af den aftale om ny læreruddannelse, som forhåbentlig snart indgås.

Og så skal vi naturligvis skabe en læreruddannelse, der på den ene side bidrager til, at undervisning bedrives på en sådan måde, at eleverne stimuleres til at lære, og som på den anden side bidrager til, at undervisningen bedrives på en sådan måde, at elevernes dannelsespotentiale stimuleres, dvs. deres evne til at formgive deres eksistens i samspil med andre. Meget taler, som allerede anført, for, at det sker bedst ved at integrere KLM i de andre fag.

Peter Kemp vil så gerne være en ædel filosof. I realiteten er han en gadedreng. Derved forråder han sagen: en bedre læreruddannelse og en bedre folkeskole. LARS QVORTRUP